

Sweden Green Building Awards 2023 – årets finalister

Årets Miljöbyggnad

Projekt: Landskrona Sockerbetan 1

Fastighetsägare: **Emrahus**

Ort: Landskrona

Sockerbetan 1 är Emrahus första projekt på hemmaplan och ambitionen från start var att det skulle bli företagets flaggskepp. Totalt består LSS-boendet av 13 lägenheter fördelat på två plan; en gruppbostad med sex lägenheter på bottenvåningen och ett serviceboende med sju lägenheter på övre plan. Boendet är certifierat både som passivhus, enligt den internationella standarden, och Miljöbyggnad Guld.

Huset blev lyckat tack vare ett nära samarbete mellan Emrahus, psykologen Bo Hejlskov Elvén och byggföretaget Miri Bygg som skötte entreprenaden. Dess arkitektoniska höjd, dubbla klimatcertifiering och smarta belysning ledde till att det fick det prestigefyllda priset Årets Bygge 2023 i kategorin samhällsfastigheter, utdelat av Byggindustrin.

Projekt: Mathem CFC Larsboda

Fastighetsägare: **Niam/Mathem**

Ort: Stockholm

Byggnaden är Mathems nya CFC (Customer Fulfilment Center). Här sker logistiken för Mathem i Stockholmsregionen med mottagning, plock och distribution. Fastigheten består av en huvudbyggnad i två plan på totalt 36 000 kvm med flera olika temperaturzoner samt ett tillhörande parkeringshus avsett för distributionsfordon.

Projektet påbörjades 2018 med målet att skapa en attraktiv arbetsplats med god arbetsmiljö, fokus på hållbarhet, hög miljöprofil samt effektiv lagerdrift. Fokuset på hållbarhet sträcker sig bortom själva utformningen av fastigheten, vid val av geografiskt läge var närhet till kollektivtrafik för medarbetarna av stor betydelse.

Byggnaden har erhållit certifieringen Miljöbyggnad Guld vilket ingen logistikfastighet tidigare har fått.

Årets Miljöbyggnad iDrift

Projekt: Skäddan 1

Fastighetsägare: **Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB**

Ort: Stockholm

Fastigheten består av två byggnader som uppfördes under slutet av 70-talet för skoländamål; idag drivs en förskola i lokalerna. SBB förvärvade fastigheten 2020 och genomförde en omfattande renovering som bland annat omfattade konvertering från elradiatorer till ett vattenburet system med luft/vatten-värmepump.

När byggnaden togs över av SBB erhöll den energiklass G och energiprestandatalet låg på 355 kWh/kvm. Lösningen blev att installera ett vattenburet värmesystem (luft/vatten-VP) som inte bara skulle minska energiförbrukningen utan även göra det behagligare att vistas i lokalen. För att uppfylla ytterligare poäng i systemet investerade SBB i nya treglasfönster med lågt u-värde och alla gamla lysrör ersattes med effektiv LED-belysning. Idag har lokalerna energiklass E och ett energiprestandatal på 157 kWh/kvm och år, vilket betyder att man har lyckats mer än halvera energianvändningen i byggnaden.

Projekt: Syret 5

Fastighetsägare: **Wihlborgs Fastigheter AB**

Ort: Lund

Fastigheten byggdes 2002 och genomgick under 2019–2020 en omfattande uppdatering (i samband med att Volvo Cars flyttade in som ensam hyresgäst).

Vid renoveringen uppdaterades belysningen till LED, ventilationssystemen sågs över och justerades och styrsystemet i fastighetens byttes ut. På Wihlborgs har MBiD blivit till en del av verksamhetens vardag och verksamhet. Bolaget har i möjligaste mån valt bort extern hjälp och det är istället egna förvaltare och fastighetsvärdar som är ute och jobbar med certifieringarna i fastigheterna.

Detta är ett aktivt beslut och en metod som skapar en djupare förståelse för hållbarhetsfrågan genom hela organisationen samtidigt som bolaget kan välja relevanta och långsiktiga lösningar för att uppnå önskade betyg.

Årets BREEAM-byggnad

Projekt: Ackordet 1 (tidigare Haga Norra 1)

Fastighetsägare: **Fabege AB**

Ort: Solna (Stockholm)

Ackordet 1 certifieras enligt BREEAM Outstanding, som är den högsta nivån. Projektet har arbetat aktivt för att minska byggnadens CO₂-avtryck, bland annat består fasaden av återbrukstegel, stålpelare har ersatts av betongpelare samt att klimatförbättrad betong har använts. Projektet har arbetat aktivt under produktionen med alternativa fossilfria bränslen (förnyelsebar el och HVO) samt avfallsminimering. Fabege har även ställt krav på CO₂-avtryck i avtal med totalentreprenören.

Bortsett från hållbarhetsmässiga vinster har BREEAM bidragit till ett strukturerat arbetssätt med hållbarhetsfrågorna under projektets gång.

Projekt: Sjustjärnan 1/7Stjärnan

Fastighetsägare: **Castellum**

Ort: Malmö

Projektet 7Stjärnan är en kontorsfastighet utvecklad av Castellum som utmärker sig genom att sträva efter de allra högsta certifieringsnivåerna i hållbarhet – BREEAM Outstanding och WELL Platinum.

Byggnaden, som ligger i Nyhamnen i Malmö, är omsorgsfullt utformad för att skapa en kreativ och hållbar arbetsmiljö. Den integrerar energieffektiva system, gröna ytor och ett hållbarhetstänk genom hela byggprocessen.

7Stjärnan är det första projektet i utvecklingsområdet Nyhamnen i Malmö och blir genom sin design, arkitektur och gedigna hållbarhetsarbete ett tydligt landmärke.

Årets BREEAM In-Use-byggnad

Projekt: Borgarnäs 1 - Kista NOD

Fastighetsägare: **Atrium Ljungberg**

Ort: Kista (Stockholm)

Kista NOD uppfördes av Atrium Ljungberg 2011–2014. Arkitekter var Scheiwiller Svensson Arkitektkontor. Kista NOD var en av de första byggnaderna som Atrium Ljungberg BREEAM-certifierade. Kista NOD byggdes för att vara en mötesplats för lärande, forskning och näringsliv i Kista och de första hyresgästerna, som fortfarande sitter kvar, var Stockholms universitet som här bedriver universitetsutbildning och forskning inom data- och systemvetenskap.

Den ursprungliga BREEAM-certifieringen som genomfördes när byggnaden uppfördes påverkade hela projekteringen och byggnaden vilket gjorde det lättare att uppnå bra poäng i BREEAM In-Use.

Kista NOD har varit certifierad enligt BREEAM In-Use sedan 2018 och omcertifierades i BREEAM In-Use i januari 2023. Kista NOD förvaltas av Atrium Ljungbergs egen personal.

Projekt: Lundbyvassen 4:13 – M2

Fastighetsägare: **Atrium Ljungberg**

Ort: Göteborg

Byggnaden uppfördes i slutet av 1950-talet och Atrium Ljungberg förvärvade den 2016 av Älvstranden utveckling AB.

M2 innehåller kontor, restaurang, garage (även för närliggande byggnader). Byggnaden har varit certifierad enligt BREEAM In-Use sedan 2019 och omcertifierades i BREEAM In-Use i februari 2023. M2 förvaltas av Atrium Ljungbergs egen personal.

Årets LEED-byggnad/projekt

Projekt: Magasin X

Fastighetsägare: **Vasakronan**

Ort: Uppsala

Magasin X (MX) är Sveriges första kontorshus med en stomme helt byggd i trä.

Det är en nyproduktion på en tidigare parkeringsplats i centrala Uppsala, direkt vid Uppsala Resecentrum. Magasin X utgör startpunkten på den gröna korridor och sociala rörelsestråk som kommunen tillsammans med bland andra Vasakronan utvecklar mellan järnvägsspåren och ner till Fyrisån.

Projektet påbörjades 2014 under namnet Kv Fjalar och en systemhandling med traditionell betong och stålstomme samt LEED-certifiering nivå Platinum togs fram till 2016. För att minska klimatpåverkan, skapa en bättre arkitektonisk gestaltning och göra byggnaden mer attraktiv på hyresmarknaden togs en ny systemhandling fram 2017 med stomme ovan mark helt i KL-trä, fortfarande med LEED Platinum-certifiering. Byggnaden har cirka 16 500 BTA (drygt 14 000 ljus BTA). Bygghandlingarna färdigställdes 2019 och produktion påbörjades samma år. Första inflytt skedde oktober 2021.

Projekt: Hötorgshus 2

Fastighetsägare: **Vasakronan**

Ort: Stockholm

Hötorgshus 2 uppfördes 1957–60 av Stockholms Sparbank och arkitekt var Anders Tengbom. Vasakronan förvärvade fastigheten 2001.

Hötorgshus 2 och de andra Hötorgsskraporna är alla blåklassade, det vill säga fastigheter av synnerligen högt värde och ingår i riksintresset för Kulturmiljö Stockholm City.

Hötorgshuset har stor betydelse för Stockholms silhuett och är viktiga blickfång från ett stort antal platser i staden. Visionen med Hötorgshus 2 var att utveckla en modern kontorsprodukt med stor flexibilitet i utformningen och samtidigt behålla de arkitektoniska och kulturhistoriska värdena.

Årets LEED O+M

Projekt: Heden 22:19 (Populärnamn Bohusgatan)

Fastighetsägare: **Vasakronan**

Ort: Göteborg

Heden 22:19, även känt som Bohusgatan, ligger centralt belägen vid Heden mitt i Göteborg. Fastigheten har mycket god tillgång till kollektivtrafik (flera spårvagnslinjer inom räckhåll) och promenadavstånd till City och Centralen.

Fastigheten byggdes år 1984, huvudsakligen för Försäkringskassan. Fastigheten har från år 2013 och framåt utvecklats och vänts utåt med en ny fasad, nya entréer och med många nya företag.

Projekt: Mimer 5

Fastighetsägare: **Castellum**

Ort: Västerås

Fastigheten Mimer 5, Mimerporten, omfattar nio delvis sammanlänkade byggnader som sedan de äldsta delarna, med byggår 1915, vuxit till ett helt kvarter uppfört som kontor och industribyggnader för ASEA. Byggnaderna består av fasader i rött tegel med vackra originalfönsterbågar och ramas in av Karlsgatan, Stora Gatan och Södra Ringvägen.

Merparten av Mimerporten stod klar 1933 och kompletterades längs Stora gatan och Södra Järnvägsgatan med kraftigare ställverk och kontor 1946. Senare tillkomna (2018) påbyggnader av verkstad B26 upp till 7 våningar är utförda när Kungsleden omvandlat kulturbyggnaden till restaurang, co-working, kontor och eventyta med en takterrass. Total yta Atemp är 101 231 kvm.

Årets Citylab-pris

Projekt: Campus Örebro

Företag: **Akademiska Hus**

Ort: Örebro

Campus Örebro etablerades under 1960-talet och år 1999 fick högskolan i Örebro status som universitet. Campuset är beläget i stadens sydöstra område, ungefär 3 km från stadens centrum. Universitetet har för närvarande omkring 16 000 studenter och 1 700 anställda.

Inom området finns inte bara universitetsbyggnader och studentbostäder, utan även inom- och utomhusfaciliteter, restauranger och bibliotek samt flera platser för möten och samvaro.

År 2018 fick Akademiska Hus möjlighet att vara pionjärer för Citylab-projektet som syftar till att skapa en hållbar stadsdel. Denna möjlighet togs upp och införlivades i Örebro Campus Lab:s gemensamma styrgrupp.

Projekt: Gottorp

Företag: **Skanska**

Ort: Malmö

Gottorp är ett större utbyggnadsområde än tidigare utbyggnadsområden i Bunkeflostrand. Området består idag av jordbruksmark med en äldre gårdsfastighet samt en gammal allé med hästkastanjer som ska bevaras.

Projektet hade från start höga hållbarhetsambitioner. Citylab valdes för att kunna samla och styra arbetet med hållbarhet på ett bra och tydligt sätt. Projektet ville kunna ta ett helhetsgrepp om sitt hållbarhetsarbete, identifiera frågor som behövde stärkas ytterligare och säkerställa att hållbarhetsambitioner blir konkreta. Hållbarhetsambitioner ska följa med hela vägen från planering och utveckling till byggnation, inflyttning och förvaltning av området.

Årets NollCO2-projekt

Projekt: Space

Företag: **Wihlborgs Fastigheter**

Ort: Lund

Den ikoniska byggnaden Space är en del av området Science Village och uppfördes i nordöstra Lund mellan forskningsanläggningarna ESS och MAX IV. Med sina 7 499 kvm fördelade på fem våningar utgör Space ett innovationshus med kontor och labbverksamhet där även en försöksproduktionsanläggning fått en plats. På bottenvåningen finns dessutom en restaurang som är öppen för allmänheten.

På de andra våningarna finns laboratorium, kontorsarbetsplatser samt tillhörande sociala ytor och mötesrum.

Projekt: Korsningen 1

Företag: **Castellum**

Ort: Örebro

2016 gick Örebro kommun ut med pilotprojektet "Vi ger arkitekten makten". Projektet var och är ett inlägg i debatten om hur kommunerna kan bygga snabbare, skapa smidigare processer och samtidigt nå ett bättre slutresultat i sina byggprojekt. Istället för att tilldela markreservationen till ett fastighetsbolag, byggföretag eller en projektutvecklare valde man att ge den till ett arkitektkontor. Utopia Arkitekter har under förstudiefasen själva sedan

valt samarbetspartners för finansieringen och utvecklingen av projektet. I Castellum fanns en partner med starka klimatambitioner, god kännedom om Örebro och en plan för långsiktigt ägande och förvaltande av byggnaden.

I tävlingsskedet hade Utopia Arkitekter gjort utfästelser om höga klimatmål och att utforma byggnaden med trästomme. I och med Castellums inträde i projektet skruvades miljöambitioner upp ytterligare - till Miljöbyggnad Guld, samt också målsättningen Noll CO₂, som då var i pilotstadiet. Genom en unik process, där tidig inblandning av entreprenör och en ny rollfördelning varit nycklar, har projektet kunnat genomföras med mycket lyckat resultat. Projektet tilldelades Örebro Kommuns Stadsbyggnadspris för 2022.

Årets utmärkelse för Hållbar infrastruktur

Projekt: Bergsbyns Företagspark Skellefteå

Ansvariga: **Skellefteå Kommun /NCC**

Ort: Skellefteå

I ett samverkansprojekt mellan Skellefteå Kommun och NCC byggs och utvecklas ett produktionsindustriområde på 38 hektar. Projektet omfattar anläggning av vatten och avlopp, dagvatten, vägar, markberedning/terrassering av tomter, belysning, el, fiber och fjärrvärme. Projektorganisationen har från start haft höga hållbarhetsambitioner.

De övergripande målsättningarna i projektet har varit att uppnå ett hållbart anläggande, både miljömässigt, socialt och ekonomiskt samt att stärka den sociala hållbarheten i området. Att skapa en plats för en bättre vardag för dem som nyttjar området genom att behålla grönstruktur och utveckla rekreativsmöjligheter samt ge förutsättningar för en hållbar drift.

Projekt: Team E02 Centralen

Ansvariga: **Trafikverket /NCC**

Ort: Göteborg

Projekt E02 Centralen är en viktig del av Västlänken, en tågtunnel som kommer att öka tågkapaciteten i Göteborg. Den nya station som projekt Centralen bygger kopplas samman med den befintliga centralstationen. Med en sträcka på drygt 1 800 meter med stationsdel, betongtunnel, bergtunnel och en bro över E6:an, är detta en av Sveriges största och mest komplexa anläggningsentreprenader genom tiderna. Byggtiden sträcker sig mellan 2018–2026.

Årets person inom hållbart byggande

Anna Denell

Företag: **Vasakronan**

Ort: Stockholm

2008 blev Anna Vasakronans miljöchef och har sedan dess ansvarat för företagets miljöarbete. 2012 utökades Annas ansvar till att omfatta även andra frågor inom bolagets hållbarhetsarbete och hon har sedan dess haft rollen som bolagets hållbarhetschef. Under sina år som miljö- och hållbarhetschef på Vasakronan har Anna varit starkt drivande i arbetet att formulera och introducera Sveriges första gröna hyresavtal och världens första gröna företagsobligation. Hon var även en av initiativtagarna till att Sweden Green Building Council bildades 2009.

Annas styrka ligger i en grundmurad förståelse för fastighetsbranschens affär och hur den påverkar människor och miljö. Detta i kombination med hennes gedigna kunskap om, och stora engagemang för, hållbarhetsfrågor i stort gör hennes person unik. Hon har med åren blivit en flitigt anlitad, respekterad och tongivande röst både i Sverige och internationellt.

Hon har de senaste sju åren röstats fram som en av Sveriges mäktigaste personer inom hållbarhet och har tilldelats en rad olika utmärkelser för sitt arbete. I mars 2013 utsågs hon till månadens stockholmare för sitt arbete med miljö- och klimatfrågor. I oktober 2015 blev hon utsedd till Årets samhällsbyggare. I april 2018 blev hon tilldelad priset Green Build

Europe Leadership Award, i mars 2019 tilldelades hon priset Sveriges bästa hållbarhetschef och i december 2020 Stockholms Byggnadsförenings jubileumsstiftelses hederspris.

I mer än tio år har Anna inspirerat, utmanat och sporrat både banker, investerare, branschen i stort och inte minst sina kollegor på Vasakronan. Idag har alla på Vasakronan en medvetenhet och förståelse för hur de tillsammans kan jobba för att minska bolagets klimatavtryck genom att bland annat arbeta med återbruk och återvinning alternativt bygga med förnyelsebara material. Bra exempel på detta är Magasin X, Sveriges största kontorshus med en stomme helt byggd i trä eller projektet Lumi i Uppsala där bolaget återbrukar i stor skala. Anna är kort sagt en förebild.

Sara Borgström

Företag: **WSP**

Ort: Göteborg

Sara Borgström, gruppchef klimatneutrala byggnader, WSP, har under de senaste åren haft en viktig roll i byggsektorns klimatomställning och pushat hela branschen till att lära sig mer, dela kunskap och öka takten. Genom att kontinuerligt söka samarbeten och samverka med såväl akademi och näringsliv som offentliga aktörer har Saras arbete inneburit både en kunskapsförflyttning och ett erfarenhetsutbyte i branschen. För att ta ett citat från Almedalen som exempel: *"Det är svårt att dela kunskap i praktiken, men vi alla (inom bygg och klimat) har nog tagit del av Sara Borgströms presentationer och på så sätt lärt oss av varandra."*

Utöver en både bred och djup förståelse för klimatfrågan inom bygg- och fastighet ligger Saras styrka i att pedagogiskt förmedla den kunskap hon besitter till olika målgrupper, samt att hitta vägar att sprida resultat från olika studier och projekt.

Genom sitt outtröttliga arbete har Sara motiverat inte bara sin egen organisation, utan visat brett i branschen att det inte behöver vara svårt att minska klimatpåverkan. Hon har inspirerat såväl fastighetsägare och byggföretag som andra experter till att intensifiera sitt arbete inom området.

För mer information om Sweden Green Building Awards vänligen kontakta:

Alexandra Kriss, marknadschef SGBC, 08 408 85 722, alexandra.kriss@sgbc.se

Pressbilder finns på MyNewsdesk under Sweden Green Building Council.